

hutnou činnost praktickou i teoretickou. Majíce styky s Bismarkem, dovedli působiti na sociální zákonodárství německé, jež bylo Bismarkem skutečně vzorně provedeno. Ale i v teorii překonali liberalismus, davše svému směru — státnímu socialismu — filosofický podklad, jež zvolil už jich předchůdce Lassalle. Jim není stát jako liberálům jen organizací moci k zajištění právního řádu, jenž stráží zachování uzavřených smluv, trestá jich porušení, zkrátka odstraňuje překážky jsoucí v cestě zájmům jedinců. »Pro státní socialisty existuje naopak mezi jedinci a třídami jednoho národa mnohem hlubší mravní solidarita než pouhá hospodářská: solidarita, jež je výsledkem společné mluvy, mravů a politického zřízení. Stát je orgánem této mravní solidarity a z tohoto důvodu nemá práva zůstatí lhostejným k materiální bídě jedné části národa.« (Gide-Rist.) Na tyto základy postavili se všichni katedroví socialisté a v dílech svých jim dali tento výraz. Vynikli z nich hlavně: Gustav Schmoller (jeho zákem byl náš Dr. Kaizl) a Adolf Wagner. Letošního sjezdu měli se zúčastniti i dva účastníci prvé schůzky, profesor Lujo Brentano a G. F. Knapp. — Svými národohospodářskými znalostmi prospěli jak hnutí sociálně-demokratickému a odbojovému v Německu, tak i nemalou zásluhu mají na mohutném vývoji hospodářském moderního Německa, jehož sociální otázku pomáhali obětavě řešit.

V. V.

LITERATURA.

Obecní zřízení upravené podle pozdějších zákonů. — Druhé vydání. — Upravil JUDr. Otakar Klapka. — Nákladem Svazu českých okresů. — Knihovna Svazu čes. okr., svazek 17. — 8°. — Stran 213. — Kč 25.

Opět máme čest referovati o textovém vydání, dokonce v krátké době druhém vydání, obecního zřízení. Praxe nutně vyžaduje platných textů v oboru obecního práva. Obecní zřízení bylo v poslední době republikánskými zákony velice a důkladně změněno: vyžadovaly toho je d n a k změněné mocenské poměry ve státě, jež demokratické zřízení provedly důsledně i u bezprostředního svazku správního, obce, je d n a k finanční rozvrat vlivem poválečných poměrů způsobil i potřebu a nutnost změny a úpravy finančních norem obecních. Zákonně předpisy nové hlavně v těchto směrech zrušily a derogovaly, jinde doplnily celou řadu ustanovení obecního zřízení a zákonů je doplňujících, činíce látku tuto nejasnou a nepřehlednou. Praxe ale potřebuje normy jasné a prakticky seřazené. Shora zmíněnou demokratisací obcí dostali se do správy jich lidé namnoze málo ve vedení obcí zapracovaní, kteří nyní rádi by se seznámili s předpisy, jimiž jejich úřadování jest upraveno. Účelům těm hová dílo Klapkovo velice dobře, ba odvažil bych se říci, že jest jedním z nejlepších jež vyšly po Obecním zřízení Říhově. Klapka, vydávaje dílo pro praxi v obcích, zpracovává ovšem pouze obecní zřízení v Čechách platné (zák. ze dne 16. dubna 1864, č. 7 z. z.) a doplňuje je na příslušných místech (a to pokládám za velkou výhodu) normami novými, neuváděje předpisů zrušených. Stejným způsobem byla »opracována« i novella finanční (zák. z 12. srpna 1921, č. 329 Sb. z. a n.) i prováděcí nařízení k ní. Dílu vytkl bych jen několik nedopatření. Pro jasnost mohl autor beze všeho název »místodržitelství« nahraditi »zemskou správou politickou« (§§ 2, 3, 4 atd. ob. zř.), stejně jako všude, kde se mluví o »sněmu«, a »usnesení sněmu«, a »zákonu zemském« mohl, ba měl, vzhledem k zákonu z 9. dubna 1920, č. 280 Sbz. a n., uvésti »vláda, usnesení vlády«. Mám dojem také, že úplnost díla utrpěla vynecháním obecního řádu pro Prahu (ze dne 27. dubna 1850, čís. 85 z. z.) a zákony jej doplňujícími, stejně jako postrádám v obecním řádu obcí a zákon o právu domovském s novellou. Zdá se mi, že by vpuštěním zákona branného, jistě pro obce důležitého, ale pro cíl Klapkův v jeho pěkném díle stanovený, jistě přebytného, místo v knize se bylo ušetřilo. Doporučoval bych také, aby pro přehled uveden byl

na konci díla chronologický rejstřík právních norem do svazku pojatých. Usnadňuje se tím vyhledávání předpisů, jen jsou po knize mnohdy roztroušeny, a musí být roztroušeny, aby byly uvedeny na místě, kam jediné náleží. Ale vady tyto, které daleko předčí jeho výhody, nemohou zmenšit příliš jeho cenu. Praxe najde v práci Klapkové rychlou a dobrou pomůcku pro své potřeby. Uváděná rozhodnutí nejvyšších instancí správních v případech pochybných jsou velice výhodám jak pro úředníka, tak pro laika. Úprava díla jest velmi pěkná (za nedopatření v chybném rozvržení na odstavce u §u 4. ob. zř. může jistě pouze tiskárna). Celkem jest kniha důkazem, že i vydavatelství textů zákonných se pokládá u nás za práci vědeckou, a že konečně po několikerém tápání přicházíme na správnou cestu. A proto přejeme dílu Klapkovu mnoho zdaru, jak si také zaslouží. Dr. Karel Novák.

Dr. Wilhelm Weizsäcker: Zur Einführung des Magdeburgischen Rechtes in Mähren. V »Prager Juristische Zeitschrift« II. 79—85.

Weizsäcker postavil se v tomto novém článku hlavně proti vývodům Teigovym v »Právniku« (LIX. 244—248) a dokazuje, že listina Přemysla Otakara I. pro Uničov (CDB II. č. 246. str. 237—239), kterou Teige považoval za falsum (a to pravděpodobně moderní), jest pravá a že přivěšená pečeť falešná není důkazem nepravosti listiny. Jde totiž o spor, kdy a po případě i kým bylo magdeburské právo zavedeno na Moravu. Sluší jistě dáti v leccems za pravdu Weizsäckrovi, že důkazy Teigovy proti zmíněné listině nejsou dostatečné a je také pravda, že nepravá pečeť nepodmiňuje i nepravost listiny, k níž je přivěšena, z kteréhožto důvodu pravděpodobně i Friedrich (CDB II. 248) se neodvážil považovati ji za falsum, když jinak její forma úplně vyhovovala. Tak zejména jména svědků jsou totožna s pravou listinou z 2. března 1233 (CDB II. č. 245. str. 236—237). Weizsäcker má přesvědčivé důvody, že rčení »misericorditer indulgere« není neobvyklé, ač doslovného opakování nenalezl, dále že titulatura králova »O., qui et P., dei gratia rex Bohemorum« není nepravděpodobná, na tož nemožná, když stěně je titulován v rajhradské listině z r. 1222 (po 12. srpnu — CDB II. č. 238. str. 228) vydané též v Brně a také uvedení »cum meis liberis« není nemožno vztahovati podle výkladu Weizsäckerova na Václava, zvoleného krále, a na Vladislava, pozdějšího markrabě moravského. I jeho výklad slov »in eodem oppido vel extra opidum« je přípustný, jež lze měniti podle volby interpunkce. To jsou ovšem námitky jistě povážlivé, jež Teigův důkaz otrásají. A zvláště je důležité, že tato listina domněle odvolává se na udělení magdeburského práva Bruntálu, o němž listina z r. 1213 vydaná Bočkem (CDM II. 68) je jeho moderním falsem. Weizsäckrovi však se přese veškeré jeho úsilí nepodařilo dokázati pravost uničovské listiny proti vývodům Teigovým, jak také v závěru článku uvedl. Námitky Teigovy nepovažují za »dostatečné« a není »pravost listiny vyloučena«. Plně možno souhlasiti s Weizsäckrem jen potud, že uničovská listina není Bočkovým padělkem. Tím však není vyloučeno, že tu nejde o falsum staré tím spíše, že neznáme jiné listiny psané touže rukou a že pečeti jsou falešné. Věsti důkaz tedy o době, kdy na Moravu bylo zavedeno magdeburské právo, rozbořem uničovské listiny je nemožno, opírati se o ni je nebezpečno, a zbývá tudíž dokazovati dobu zavedení jen z celkového vývoje. Určité datum nerozhoduje, ale doba. A v tom jistě Teige mnoho nechybil označiv léta panování biskupa hr. Brunona za etapu zavedení magdeburského práva. Snad právě na tohoto rádce Přemysla Otakara II. se vztahuje zpráva Beneše Minority k r. 1271. Weizsäckrovi šlo ovšem o zjištění včasného zavedení magdeburského práva, jak dosti průhledně naznačil, pozastavuje se nad Vackovým tvrzením (Agrár. Archiv VI. 175), že »žádné město v československých (!) zemích nedostalo magdeburské právo před polovinou XIII. století.«

Ča.